

Срећан празник писма и писане речи

Автор(и): Растителна заштита
Дата: 24.05.2021 Број: 5/2021

Jednog od najlepših praznika – 24. maja, Dana svetih braće Ćirila i Metodija, slova, reči i jezika, vratićemo se u ona daleka vremena kada je bugarska poljoprivredna nauka nastajala na papiru.

Kako je zabeleženo u Fondu Centralne poljoprivredne biblioteke, prve periodične novine na poljoprivredne teme su „Stupan“ – poljoprivredne i privredne novine. Počele su da izlaze u dalekoj 1874. godini u Vidinu, a pokrenuo ih je Dimo Hranov koji je, nakon prekida nastavničke karijere u Razgradu, nastavio školovanje u poljoprivrednoj školi u Križevcima, u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji. Nakon toga, zajedno sa Mihalakijem Georgijevim, stekao je visoko obrazovanje na Poljoprivrednoj akademiji u gradu Taboru, u austrougarskoj Bohemiji. Prvi broj novina pojavio se s podnaslovom „Poljoprivredne i privredne novine“ 1. januara 1874. godine. U početku su poljoprivredne novine izlazile u Bugarskoj, a od juna 1875. u Ruseu i Bukureštu (u štampariji Ljubena

Karavelova, u kojoj je Dimo Hranov bio partner) sve do 1876. godine, kada su prestale da izlaze zbog revolucionarnih događaja koji su se desili u Bugarskoj.

Dana 1. juna 1874. godine, u 6. broju, u članku „Javne škole u odnosu na poljoprivredu“ autor daje dragocene savete za razvoj poljoprivrednog obrazovanja, jer su „škole jedno od glavnih sredstava pomoću kojih jedan narod može napredovati ne samo duhovno i intelektualno, već i materijalno; stoga ni mi bez njih (škola) ne možemo u potpunosti postići željeni cilj i u poljoprivrednom i privrednom pogledu“.

Sadržaj publikacije ispunjen je poljoprivrednim temama relevantnim za svoje vreme: ratarstvo, stočarstvo, svilarstvo, pčelarstvo, „udruživanje“, „domaća privreda“ i, uopšte, „gospodarenje“. Sve do prestanka izlaženja, novine su održavale ovu uredničku politiku i objavljivale članke vezane za razvoj poljoprivrede, privredne vesti, kao i prikaze knjiga.

Među aktivnim saradnicima bili su Stefan Bobčev, Mihalaki Georgiev, Krastjo Mirski, Todor Stančev, Nikola Suknarov, Spas Tumparov i drugi. Zahvaljujući svom korisnom sadržaju, „Stupan“ se distribuirao pretplatom ne samo u Vidinu, već i u drugim naseljima u zemlji.

U maju 2006. godine, novinarska zajednica Vidina, na inicijativu novina „Nie“, podigla je spomenik prvim novinarima u gradu ispred Stambol kapije.

Veliki deo nastavnih sredstava koja su podržavala prve nastavnike i studente poljoprivrednih nauka u našoj zemlji napisali su i objavili otac i sin Stribrni.

Vaclav Stribrni bio je češko-bugarski botaničar, nastavnik i vrtlar, koji se smatra osnivačem voćarstva, povrtlarstva, pčelarstva i pejzažne arhitekture u južnoj Bugarskoj. Prvi je uveo gajenje jagoda i šparoga u Bugarsku. Rođen u češkim zemljama i stekavši obimno poljoprivredno iskustvo u istorijskim parkovima i vrtovima grofa Kinskog, 1883. godine pozvan je kao nastavnik u Poljoprivrednu školu u Sadovu, gde je radio 37 godina. Osnovao je školski sortni vrt i park oko škole.

Uspeo je da stvori velike zbirke herbariuma sa raznim biljnim vrstama; nažalost, deo njih je uništen tokom bombardovanja Sofije u Drugom svetskom ratu, dok su preživeli primerci sačuvani u Botaničkom institutu Univerziteta Karlo u Pragu, na Institutu za istraživanje biodiverziteta i ekosistema Bugarske

akademije nauka, na Katedri za botaniku Biološkog fakulteta Univerziteta u Sofiji i na Poljoprivrednom univerzitetu u Plovdivu.

„Horticulture – Fruit Growing“ je udžbenik koji je koristio Vaclav Stribrni – nastavnik i vrtlar u Državnoj praktičnoj poljoprivrednoj školi u selu Sadovo kod grada Plovdiva. Godina je 1888, a izdanje je proizvedeno u školskoj cinkografiji, lepo ilustrovano.

Napisao je preko 25 udžbenika o voćarstvu, povrtlarstvu, cvećarstvu i praktičnih priručnika. Autor je oko 50 članaka o raznim poljoprivrednim pitanjima, objavljenih uglavnom u časopisu „Sadovo“ i novinama „Oralo“.

Njegov sin, Venceslav Stribrni, nastavio je njegov rad, ali se posvetio drugom regionu zemlje – Plevenu. Godine 1910. imenovan je za nastavnika u Poljoprivrednoj školi u „Образцовом Чифлику“ kod Rusea. Nakon toga, sukcesivno je bio nastavnik u Plevenskoj školi za vinogradarstvo i enologiju (1911) i nastavnik u Sadovu (1914). Godine 1916. ponovo se vratio u Pleven i tu ostao da radi 36 godina, do 1948. godine. Rukovodio je Muzejom lova i prirodne istorije u gradu nakon 1924. godine i bio član uredničkog odbora časopisa „Lozarski pregled“, koji je izlazio u Plevenu u periodu 1930 – 1937.

Autor je udžbenika i priručnika o cvečarstvu, povrtlarstvu i voćarstvu.

Jedna od njegovih poznatih monografija je „Vodič za voćarstvo“ (1921), kao i drugi radovi posvećeni flori i fauni Plevena i njegove okoline.

Dao je veliki doprinos osnivanju parkova i staklenika u poljoprivrednim školama u kojima je predavao. Uspeo je da sistematizuje preko 150 vrsta koje pripadaju 40 botaničkih familija.

